

Arbeids- og sosialdepartementet

trond.rakkestad@asd.dep.no

torkel.sandegren@asd.dep.no

Deres ref.:

20/989-19

Vår ref.:

dbjonsrud

Dato:

30. mars 2020

Oversikt over ekstraordinære avtaler inngått som følge av Korona-epidemien

YS mottok 23. mars brev fra ASD med overskriften "Om behov for ekstraordinær forskrift om arbeidstid i forbindelse med håndteringen av korona-pandemien".

ASD skriver at "Et viktig grunnlag for å vurdere behovet for en forskrift er hvilke avtaler partene selv har inngått. ASD ber derfor om en kort redegjørelse fra organisasjonene om hvilke avtaler som er inngått og hvilke initiativ organisasjonene har tatt for å få til avtaler."

På denne bakgrunn har YS innhentet en kort redegjørelse fra hvert enkelt forbund som viser:

- a) omfang av inngåtte lokale avtaler med hovedtema (forskjøvet arbeidstid, overtid, nattarbeid, hjemmearbeid) og hvorvidt liknende avtaler er inngått i disse virksomhetene før.
- b) omfang av inngåtte sentrale avtaler med hovedtema (forskjøvet arbeidstid, overtid, nattarbeid, hjemmearbeid) og hvorvidt liknende avtaler er inngått i disse virksomhetene før.
- c) hvilke initiativ som eventuelt er gjort for å få til avtaler
- d) i hvilken grad det er tvister/uenigheter om etablering av avtale og hva dette dreier seg om

YS vil innledningsvis understreke betydningen av at regjeringen er inneforstått med at det organiserte arbeidslivet faktisk fyller sin sentrale funksjon og forhandler seg frem til løsninger der det er behov for å fravike gjeldende reguleringer for å håndtere konsekvenser av Covid-19- utbruddet. Alle de tilbakemeldinger YS får fra sine medlemsforbund underbygger at dette fungerer godt.

Det er en rekke kollektive avtaler som allerede er inngått for å møte utfordringer i den ekstraordinære situasjonen landet er i. Såkalte AML §10-12(4) avtaler er inngått mellom store arbeidsgivere og flere av våre forbund i tillegg til at det også er inngått slike avtaler mellom de sentrale parter i både Staten, KS-området og i Spekter.

YS og medlemsforbundene arbeider for at det inngås nødvendige avtaler om tilpasninger i, og unntak fra, reglene for arbeidstid både lokalt og sentralt, for å bidra til å begrense forstyrrelsen av sentrale samfunnsfunksjoner som følge av utbruddet av Covid-19.

Omfang av inngåtte lokale avtaler med hovedtema (forskjøvet arbeidstid, overtid, nattarbeid, hjemmearbeid) og hvorvidt liknende avtaler er inngått i disse virksomhetene før.

Hovedinntrykket er at våre tillitsvalgte sammen med sine arbeidsgivere og eget forbund sentralt, i stor grad klarer å finne gode løsninger i en krevende tid. Det meldes at det er krevende for mange medlemmer å jobbe utover normale arbeidstidsordninger i forhold til den spesielle situasjonen medlemmene også står i privat under denne pandemien. Der hvor det er lydhøre arbeidsgivere forsøker en å ta hensyn til ansattes sivile status og individuelle behov, men dette gjelder dessverre ikke overalt.

Innen Oljesektoren:

I Leverandør/ ISO bransjen ser det ut til at bedriftene sammen med de tillitsvalgte har funnet lokale løsninger.

I NR - Område Rederi har de lokale partene tross ulik tilbakemelding fra sentrale parter lyktes i å finne lokale løsninger i stor grad. Overenskomsten brukes for å ivareta kompensasjon for de som må stå ekstra grunnet sykefravær, karantene eller andre forhold. Unntak ivaretas av lokale parter på en etter forholdene tilfredsstillende måte.

Noen selskap har i samarbeid med fagforeningene blitt enig om at personell har måttet stå midlertidig en ekstra uke for å begrense smittespredning. Omfanget er ikke noe særlig mer enn ved en "normalsituasjon" hvor sykdom og vær kan være medvirkende faktorer til at ansatte må stå ekstra i påvente av avløsning.

Innen Brønnservice/Oljeservice har det i de tilfeller bedriften har bedt om endret arbeidstid (utvidet oppholdsperiode) blitt enighet mellom de lokale parter om det så sant tredje og/eller fjerde uken kompenseres med overtid i henhold til tariffavtalen. Under oljenedturen ble det i noen bedrifter endret på rotasjonsordningene for på den måten redusere antall permitterte. Avtalens bestemmelser tilsier at det er de lokale parter som, innenfor gitte rammer, skal bli enige om hvilken rotasjonsordning som skal gjelde i bedriften.

I Landanleggene innen oljesektoren har partene flere steder forhandlet om omlegging av arbeidstidsordninger for å redusere smittefaren og å sørge for å gjøre anleggene mer robuste hva angår fravær grunnet Covid-19. Hovedpunktene i dette har vært færre skiftbytter gjennom lengre, men færre arbeidsdager. Dette gjelder både ansatte som går skift og som ordinært arbeider med vedlikehold på dagtid.

Innen Operatør- sokkel har alle operatørselskap funnet løsninger på arbeidsperioder offshore i henhold tariffavtalen og lovverket. De fleste går normale rotasjoner og de lokale parter lager avtaler om at bedriften kan i henhold til Petroleum tilsynet sitt regelverk benytte personell utover 2 uker. Det er noen utfordringer med bedriftsinterne karantene regler men det er nesten daglig kontakt for å forsøke å finne mest mulig omforente løsninger.

Tilbakemeldingen fra klubbene på Operatør -sokkel er at alle installasjoner går 2-4 rotasjon i bunn. Med noen som har stått 3 ukers tur i en kort periode for å gi organisasjonen mulighet til å få en oversikt og utarbeide tiltak i forbindelse med Covid-19 situasjonen.

Generell tilbakemelding er at med dagens tiltak så er det fullt mulig å fortsette med 2-4 ordning, og dermed også forholde seg til Sokkeloverenskomsten.

I Finansnæringen er det inngått særavtale i seks bedrifter (av i overkant 200 bedrifter)

Én avtale omhandler forskjøvet arbeidstid frem til kl. 23. Avtalen skal sørge for at de som er avhengig av å jobbe fra arbeidsplassen gjør dette til ulike tidspunkt ila. dag/ ettermiddag/ kveld. Formålet er at så få ansatte som mulig er på arbeidsplassen samtidig. Dette for å hindre smitte. Samtidig hensyntas de som er nødt å jobbe hjemmefra og utover kvelden grunnet stengte skoler og barnehager.

Fem avtaler omhandler utvidelse av fleksitidens rammer og som hjemler arbeid etter kl. 21 til hhv. kl. 23 eller kl. 24. Avtalene hjemler fleksibilitet fortrinnsvis på hjemmekontor. Alle avtalene hensyntar særskilt ansatte med barn under 12 år, og evt. andre uttalte grunnlag. I alle avtalene er frivillighet en forutsetning.

Innen yrkestrafikk området er vi kjent med en lokal avtale om utvidet overtidsarbeid.

Avtalen innebærer at samlet arbeidstid inkludert overtidsarbeid ikke kan overstige 16 timer i løpet av 24 timer, samlet overtidsarbeid kan ikke overstige 20 timer i løpet av syv dager, 50 timer i fire sammenhengende uker og 300 timer innenfor en periode på 52 uker.

I kommunesektoren er det inngått enkelte lokale avtaler knyttet til hjemmekontor. Forøvrig er det avtaler hjemlet i sentrale avtaler og lovgivning.

Innen Spekter-området utenom helse er det inngått en avtale om generelt unntak fra overenskomstens arbeidstidsbestemmelser. Avtalen åpner for at arbeidsgiver ensidig kan endre arbeidsplaner.

Vi er kjent med at det er inngått ytterligere to avtaler med utvidet adgang til overtid. Det er også inngått ytterligere tre midlertidig nye avtaler om arbeidsplaner/turnus.

Lostjenesten har inngått protokoll «Unntak fra særavtale...» fra 17. mars 2020 som gjelder adgang til å utvide arbeidstid på broen fra 10 timer sammenhengende til 12 timer, gitt at visse forutsetninger er oppfylt. Videre opplyses at det kun er denne avtalen de har skrevet protokoll på, men at de gjør «justeringer hele tiden».

Oslo kommunes avtaleområde

Det er inngått avtale mellom Oslo kommune og YS Oslo kommune om utvidede rammer for overtidsarbeid

Det er også avtalt endring i fleksitidsavtalen «Avtale om bruk av fleksitid i Oslo Kommune» er endret midlertidig. Det er begrunnet i Folkehelseinstituttets anbefaling om bruk av hjemmekontor.

Det er også inngått avtale om utvidet ramme for overtidsarbeid etter modell fra Spekter Helse.

Omfang av inngåtte sentrale avtaler med hovedtema (forskjøvet arbeidstid, overtid, nattarbeid, hjemmearbeid) og hvorvidt liknende avtaler er inngått i disse virksomhetene før.

Finansnæringen har utover rammene i sentrale tariffavtaler, kun inngått én sentral avtale i anledning korona. Avtalen er inngått med Finans Norge (utgjør over 90 % av Finansforbundets medlemmer) og er basert på følgende vedtak i Finansforbundets forbundsstyre:

“Hovedtariffpartene er i lys av Korona-situasjonen enige om at lokal avtale som måtte bli inngått om nattarbeid samt søn- og helgedagsarbeid, jf. aml. § 10-10(4) og § 10-11(4), jf. Sentralavtalen § 4 første ledd, skal anses som godkjent inntil en av partene krever avtalen opphørt, jf. Sentralavtalen § 4 tredje ledd.”

Resultatet av dette er de fem særavtalene om utvidelse av fleksitiden som er nevnt ovenfor.

I KS-området er det inngått avtale mellom KS og forhandlings sammenslutningene om unntak fra arbeidsmiljøloven kapittel 10 i forbindelse med koronapandemien

I Spekter Helse er det inngått avtale mellom YS Spekter og Spekter om utvidede rammer for overtidarbeid.

Det er også inngått avtale mellom YS Spekter og Spekter om avvikende regler for arbeidstidsplanlegging herunder varslingsfrister i forbindelse med koronapandemien

I tariffområdet Stat er det inngått avtale mellom de sentrale partene i staten om utvidede rammer for arbeidstid, redusert hviletid og endring i den sentrale fleksitidsavtalen, dette med bakgrunn i koronapandemien.

Det er inngått avtale hjemlet i AML § 10-12(4) hvor partene sentralt (YS Stat) godkjenner bruk av langturnus ved alle institusjoner i Bufetat

Innen tariffområdet KS Bedrift er det inngått to sentrale avtaler for to tariffavtaler mellom KS Bedrift og YS Kommune om unntak fra arbeidsmiljøloven kapittel 10 i forbindelse med koronapandemien.

Innen tariffområdet Virke er det gitt tilslutning til Rammeavtaler om arbeidstid. Avtalene er identiske med Spekter (2 avtaler) og KS /1 avtale) og gjelder spesialisthelsetjenesten og Helse og sosiale tjenester, barnehager og utdanning. Det er også inngått avtaler vedrørende varslings tid for arbeidstidsordninger i apotek.

I NHO-området

Innen NHO Luftfart er det inngått avtale knyttet til forskjøvet arbeidstid.

Innen NHO Service og Handel på ambulanseoverenskomsten er det inngått avtale om utvidede rammer for overtidarbeid og unntak fra aml § 10 i forbindelse med koronapandemien.

Hvilke initiativ som eventuelt er gjort for å få til avtaler

i hvilken grad det er tvister/uenigheter om etablering av avtale og hva dette dreier seg om

Det har vært drøftelser om mulige unntaksavtaler i flere virksomheter, både innenfor de sektorene det allerede er inngått sentrale avtaler og der dette ikke foreligger. Flere opplyser at det er god dialog lokalt mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte.

Innen oljesektoren har det fra YS-forbund vært tatt opp utfordringer knyttet til karanteneregler, permitteringer, ansatte bosatt i utlandet, samt en rekke spm vedr "særlig viktige stillinger" som ikke er avklart enda. Mange av disse spm er også spilt inn til arbeidsgiverforeningene og enkelte myndighetsinstanser.

I NR - Område Rederi i oljesektoren har det vært gjennomført en rekke møter. Arbeidsgiver har mer eller mindre ensidig jobbet og jobber for å få omlagt den ordinære 2/4 rotasjonsordningen til 3/6 eller 3/3 og da uten kompensasjon eller i henhold til tariffbestemmelsene.

Innen Brønnservice/Oljeservice har det i forhold til karantenen på 14 dager vært uenighet mellom bedrift og tillitsvalgte om hvordan dette kan/bør løses. Flere bedrifter mener det er den ansattes ansvar hvorvidt vedkommende vil komme til Norge 14 dager før oppholdsperioden starter og sitte i karantene. Hvis den ansatte ikke vil sitte i karantene blir de enten permittert eller gitt permisjon uten lønn.

På denne avtalen er det mange som bor i utlandet (Danmark/Storbritannia) og som blir ilagt 14 dagers karantene når de kommer tilbake til Norge for å starte på ny oppholdsperiode. I forhold til karantenen på 14 dager er det en uenighet mellom bedrift og klubb hvordan dette kan/bør løses. Flere bedrifter mener det er den ansattes ansvar hvorvidt vedkommende vil komme til Norge 14 dager før oppholdsperioden starter og sitte i karantene. Hvis oppholdsperioden skal utvides til 3 uker og disse i tillegg må komme til Norge 14 dager før, blir det mange uker borte fra familien. Flere av disse blir også ilagt karantene når de kommer hjem.

Innen området Flerbruksfartøy innen oljesektoren: har partene lokalt diskutert endrede rotasjonsordninger. Foreløpig er ingen avtaler signert. Dette er et felt hvor ting endrer seg fort og partene har tidligere klart å bli enige om avtaler for å tilpasse seg situasjonen. Partene er i dialog for å finne rotasjonsordninger som skal være med på å bidra til færre mannskapsskifter. De lokale klubber har gitt signaler om at endring i rotasjonsordning fra 2/4 - 4/8 kan aksepteres.

Innen yrkestrafikk området er vi kjent med at en arbeidsgiver har forsøkt å få til en avtale mens de tillitsvalgte har protokollert uenighet. Arbeidsgiver ønsker her å fravike alle tariffavtalens regler for arbeidstid, fravike varslingsplikten for endring av skift og fravike plikten til å drøfte med de tillitsvalgte.

I KS-området ble det 13/3-20 enighet om en felles uttalelse fra KS og forhandlingssammenslutningene, om koronapandemien og arbeidet i kommuner og fylkeskommuner.

I Spekter Helse ble det allerede 12/3-20 enighet om en felles uttalelse fra Spekter og hovedorganisasjonene vedrørende koronapandemien.

I Spekter utenom Helse er vi kjent med et initiativ fra arbeidsgiver for generelt unntak fra arbeidstidsbestemmelser med full styringsrett for arbeidsgiver, som det er uenighet om.

I tariffområdet Oslo kommune jobbes det med å etablere en avtale om gjennomsnittsberegning, varsling og kompensasjon med tilsvarende vilkår som i KS/Spekter Helse.

I tariffområdet Stat er det avgitt en fellesuttalelse fra sentrale partene i staten om å bruke partssamarbeidet lokalt.

I tariffområdet Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon er det avgitt en felles uttalelse fra KA og arbeidstakerorganisasjonene om koronapandemien og arbeidet i kirkelige organer og øvrige virksomheter tilknyttet KA

I tariffområdet Virke er det avgitt felles uttalelse mellom Virke og arbeidstakerorganisasjonene om organisering av arbeidet under korona-pandemien. Felleserklæringen omfatter alle Virkes medlemsvirksomheter innenfor Landsoverenskomst for spesialisthelsetjenesten, Landsoverenskomst for helse og sosiale tjenester, Landsoverenskomst for virksomheter, Landsoverenskomst for barnehager, Landsoverenskomst for utdanning, Landsoverenskomst for høyskoler, Landsoverenskomst for museer og andre kulturinstitusjoner og Landsoverenskomst for BPA (brukerstyrt personlig assistanse).

I tariffområdet PBL er det fremmet felleserklæring vedrørende koronapandemien fra PBL og arbeidstakerorganisasjonene.

Oppsummert

YS er av den oppfatning at arbeidslivets organisasjoner sammen finner løsninger, og mener derfor at det ikke bør være aktuelt for regjeringen å forskriftsfeste unntak med hjemmel i koronaloven.

For uorganisert virksomheter eller virksomheter uten tariffavtale forutsetter vi at Arbeidstilsynet har oppgaven med å motta søknad om utvidelse av arbeidstidsbestemmelsene i AML og at tilsynet gjennom sin behandling ivaretar hensynet til et forsvarlig arbeidsmiljø.

Med vennlig hilsen

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - YS

Hans-Erik Skjæggerud

1. nestleder